

Caterina d'Aragó

—Jo, Caterina d'Aragó, vaig néixer a Alcalá de Henares, el 1485. Vaig ser la última filla dels meus pares, els Reis Catòlics. Era per tant, infanta de Castella, i princesa d'Aragó. Els meus germans, per ordre de naixement eren Isabel, Joan, l'hereu, Joana, Maria i jo.

— La meva muller es va preocupar molt per l'educació de tots els seus fills i els va inculcar una forta convicció catòlica i va posar al seu abast una gran cultura. Caterina va ser la més llesta de totes.

— Vaig aprendre les diferents llengües romàniques de la península, així com el francès, el flamenc i l'anglès. I per descomptat la seva gran obsessió, el llatí. També vaig aprendre música i dansa.

— La meva muller i jo teníem molt clara la nostra política de casaments per reforçar els nostres dominis. Així, ja havíem casat les nostres filles amb els principals hereus, els que més ens interessaven. Isabel va casar-se amb el príncep de Portugal, Joana amb Felip el Bell, Joan amb la germana de Felip, Margarida d'Aútria i Maria es va casar posteriorment, amb el nou rei de Portugal.

— Com que els meus pares eren enemics de França, a la que volien aïllar, a mi, a l'edat de quatre anys, i pel tractat de Medina del Campo, em van prometre a Artur, el príncep de Gal·les, fill d'Enric VII i futur rei d'Anglaterra.

— A l'edat de 16 anys, el 1501, la nostra filla va embarcar a La Coruña rumb a Anglaterra. El pal major de l'embarcació es va trencar i van haver de fondejar al port de Laredo. Passat un mes van poder reprendre el viatge i van arribar al port de Plymouth.

— El dia 14 de desembre em van casar amb el desconegut, però també malaltís, príncep Artur de Gal·les a la Catedral de Sant Pau de Londres. Com a prínceps de Gal·les ens varen enviar al castell de Ludlow per presidir el Consell de Gal·les.

— Però el 2 d'abril de 1502, quan encara no feia ni quatre mesos que eren casats, el príncep Artur es va morir i va deixar vídua a la nostra filla. La pèrdua era molt important per als dos regnes: nosaltres li havíem donat a la nostra filla un importantíssim dot matrimonial tant per part dels aragonesos com dels castellans, al que els anglesos haurien de renunciar. I nosaltres perdíem un fidel aliat que cada vegada era més poderós.

— Així les coses, els meus pares i el rei d'Anglaterra varen decidir que el millor per als seus regnes era tornar-me a casar amb el següent príncep en línia successòria: Enric, germà del meu difunt marit. Perquè això fos possible vaig haver de jurar que, a causa de la joventut i del caràcter malaltís del meu espòs, mai no havíem arribat a consumir el nostre matrimoni.

— I el papa Juli II, gràcies als nostres quantiosos regals i donatius, i com que ja ens havia anomenat els Reis Catòlics, per ser-ne uns grans defensors, ens va atorgar una dispensa papal perquè el nou matrimoni es pogués dur a terme.

— Però el rei Enric VII d'Anglaterra era un senyor molt avar que no volia tornar-li la dot al meu pare, però tampoc va voler pagar-me el que em pertocava de rendes anuals. I així, des del 1502, any en que va morir el meu primer marit, fins a l'any 1509 en que va morir ell, vaig haver de passar set anys de moltes penalitats. Em van aïllar en un castell ronyós i

no en tenia ni per pagar el meu servei, ni per poder vestir-me segons la dignitat que em corresponia, ni per menjar dignament. Vaig haver d'empenyorar les meves pròpies joies i objectes de valor per poder pagar les despeses i menjar. Vaig passar molt de fred perquè no en tenia ni per a la llenya. Al meu pare, li vaig demanar ajuda moltes vegades, però mai em va ajudar. Sempre va fer veure que no s'assabentava prou bé del què m'estava passant.

— Finalment, després de mort el mesquí Enric VII, el seu segon fill va ser anomenat successor com a Enric VIII d'Anglaterra i, dos mesos més tard, es casava amb Caterina a la capella de Greenwich. Al final del mateix mes, la meva filla va ser coronada reina d'Anglaterra. Caterina era més gran que Enric, ella tenia 24 anys i ell 18. Caterina portava un vestit blanc i els cabells sense recollir per demostrar la seva virginitat.

— Aviat vaig començar a ser popular entre els meus súbdits. El 1513 el meu marit va voler jugar a la guerra i va envair França, les veles del seu vaixell eren de drap d'or. A mi, em va deixar com a regent i vaig haver de fer front a una invasió escocesa de la que, amb l'ajuda dels pocs soldats que m'havien quedat, en vaig sortir victoriosa. Però al meu marit, el meu èxit no se li va posar bé. A més, jo m'adonava que les companyies que ell tenia no li eren bones perquè totes l'adulaven molt i l'arrossegaven a les disbauxes, tot i que ell era molt religiós i solia escoltar cinc misses diàries. Vaig intentar buscar-li noves companyies més adequades.

— Jo, Enric VIII, estava acomplexat perquè la meva dona era més culta que jo i, tot i que m'havia agradat que derrotés els escocesos, m'havia molestat que ella n'hagués estat l'artífex ja que jo havia hagut de retornar malparat de França. A més, la meva muller era més aviat lletja i a mi m'acabaven de nombrar el rei millor vestit del continent. Jo volia passar-m'ho bé i ella, constantment, encara que sense dir-m'ho, em recordava que no m'estava comportant prou dignament. A tot això se li va afegir el problema del hereu. Caterina encara no m'havia donat cap fill. El 1510 havia tingut un avortament d'una nena. El 1511 havia nascut un hereu, Enric, que només havia viscut dos mesos. El 1513 havia nascut un altre nen mort. El 1514 havia nascut un altre hereu, de nom també Enric, però només havia viscut un mes. Aquest problema em preocupava moltíssim i s'estava convertint en una terrible frustració pera mi.

— Jo també em sentia molt malament per no poder-li donar fills. Però la cosa encara es va complicar més quan el meu pare, Ferran, va trair el meu espòs i sense dir-li res, va deixar el seu pacte d'aliança per fer-lo amb el seu pitjor enemic, el rei de França. Enric, amb un comportament tant o més ignominiós que el del meu pare, per mortificar-lo, va venjar-se d'ell en la meva persona. I ve deixar de ser amable i atent amb mi. Em va insultar en un atac de ràbia i em va tirar en cara els meus malaguanyats infantaments. Jo li vaig fer els meus retrets i, llavors, va començar amb les amenaces de repudi. Els rumors van córrer ràpidament.

— Encara em vaig venjar més. La meva germana petita estava promesa amb Carles, nebot de Caterina i futur rei d'Espanya. Sense dir res, la vaig casar per poders amb Lluís de França. França era el més terrible enemic dels espanyols i la meva muller es va prendre molt malament aquest casament.

— Amb tot, quan el meu marit es va calmar, va tornar a apropar-se a mi i varem tornar a

conviure harmoniosament. El gener de 1516 va morir el meu pare i ningú no em va donar la notícia perquè estava embarassada. El 18 de febrer del mateix 1516 va néixer la nostra filla Maria, la futura reina. El meu marit es va animar pensat que també podríem tenir fills. El meu nebot Carles va pujar al tron d'Espanya.

— Jo em sentia feliç i content, però també per una altra raó: havia conegut una noieta jove, Elizabeth Blount, que també m'estimava. I Wolsey, el meu Cancellier, ja sabia que havia de fer quan les coses es compliquessin perquè era una dama de la cort de la meva esposa. Li havia de buscar un bon marit que li compensés de la pèrdua del seu reial amant. Però la noia va quedar embarassada i va ser enviada a un priorat on va donar a llum un fill bastard al que se li va posar el nom d'Enric.

— La notícia que el meu marit havia estat pare d'un fill em va arribar molt ràpid. Com que aquest fet era molt habitual entre reis i jo tornava estar embarassada, de moment, no em vaig amoïnar massa. A més, a Enric li agradava jugar amb la nostra filla Maria. Però el que no podia imaginar, i això sí que em va fer enfadar moltíssim, era que el meu marit, per indicació de Wolsey, al que sempre més vaig veure com a un terrible enemic, va prometre en matrimoni la nostra filla Maria, de dos anys, amb el príncep de França, el pitjor enemic de la meva família, i sense consultar-m'ho.

— Caterina es va enfadar molt perquè aquest matrimoni significava el retorn a una aliança anglo-francesa i no va voler assistir a les festes que Wolsey havia preparat per rebre els enviats francesos, que a més, eren anticlericals.

— Llavors, el 1519, l'emperador Maximilià va morir i Carles, el meu nebot, fill de la meva germana Joana, l'anomenada la Boja, va passar a ocupar un lloc de molta rellevància dins el mapa europeu. Enric va voler-ho aprofitar i li va proposar a Carles que realitzés unes esposalles amb la nostra Maria, per poder-s'hi casar més tard. Carles ho va acceptar i va posar un petit anell al dit de la nostra filla. Però després, Enric es va preparar per a l'entrevista amb el rei francès. Amb la seva ambaixada, al servei de les princeses de França, va arribar a la cort una noia de graciosa figura i amb uns ulls immensos que no se separava del meu marit. Era Anna Bolena.

— L'entrevista amb els francesos no em va servir per a res. Jo, en aquells moments, que ja no volia saber res de la meva esposa Caterina, estava en relació amb Maria, filla gran del meu amic Boleyn i per tant, era germana d'Anna.

— Durant la primavera de 1522, Enric va tenir uns quants atacs de remordiments de consciència i va consultar el seu confessor. Un d'ells era referent a mi, que ja no li podia donar més fills. A més a més, les relacions amb França es van trencar i Anna Bolena va haver de tornar cap a Anglaterra. Jo, amb quaranta anys m'havia anat retirant i no era més que una mena d'afegitó a la cort reial. Al rei cada vegada li agradaven més i se sentia més atret per les joves dames de la nostra cort. Em vaig dedicar a les meves labors i vaig intentar no veure més que allò que em convenia. La meva tasca més important era la d'educar a la nostra filla Maria.

— Com que varem derrotar als francesos a Pavia, Caterina estava molt més tranquil·la perquè veia més possible el casament de la nostra filla amb el seu nebot Carles. Però aquest havia preferit l'oferta del rei de Portugal per casar-se amb la seva filla. Llavors, els seus consellers van proposar-li de demanar un dot molt desorbitat (600.000 ducats) al rei

anglès per la princesa Maria. Aquest dot va ser rebutjat i ell es va poder casar amb la princesa portuguesa (aquesta li aportava un milió de ducats i així podia pagar als seus soldats i conservar Itàlia).

— Jo, em vaig disgustar molt amb el meu nebot i les relacions d'Espanya amb Anglaterra es varen acabar. Enric per fer-m'ho pagar, i humiliar-me va anomenar el seu fill bastard, duc de Richmond, el mateix títol que havia tingut el seu propi pare. D'aquesta manera també menyscabava els drets de la nostra filla Maria.

— Jo m'havia sentit molt ferit en el meu amor propi per l'actitud de Carles i vaig signar la pau amb França. A més, ja vaig començar a pensar en separar-me de Caterina i els rumors de les meves intencions varen començar a circular. Aquesta decisió tenia gran transcendència ja que també s'hi implicarien el seu nebot Carles i el Papa. El rei francès em va oferir, sense cap embut, la seva pròpia germana Margarida d'Angulema, però aquesta no volia suplantar una esposa de legitimitat reconeguda.

— El rei era cada vegada més amic de la família dels Boleyn: al pare l'havia anomenat tresorer reial i així podia freqüentar la seva casa i la seva filla Maria. Maria ja li havia donat un fill i per aquest motiu havien obligat a la noia a casar-se. Ara, Enric, es decantava més per Anna. Ells també podien circular tranquil·lament per Palau. A Maria la van fer marxar amb el seguici que va acompanyar la meua filla Maria a França. La reputació de Maria Bolena ja estava per terra i el que la seva família li retreia era que no hagués sabut aprofitar bé el favor reial. Anna, va quedar escarmentada amb la situació de la seva germana gran. A més era molt més astuta i intel·ligent. Deixar-ho

— El 1526, em vaig fixar per primera vegada amb interès, en Anna. Primer em vaig pensar que només seria un passatemps. Després em vaig adonar que me n'estava enamorant. Vaig quedar sorprès per la personalitat de la noia. Ella tenia 19 anys i jo 35. Caterina, trista i malaltissa ja en tenia 41.

— Però Anna, escarmentada, no va acceptar convertir-se en l'amant del rei sense casar-se. I aquest fet va canviar el rumb de la història d'Anglaterra.

— Jo volia posseir Anna sense haver-me d'enfrontar a la situació en que quedaria Caterina. Però Anna m'exigia que estigués lliure. Per aconseguir el divorci necessitava l'aprovació de l'Església i la separació de Caterina i de la meua filla Maria. I com que estava molt enamorat, només vaig pensar en mi sense preocupar-me de tot el mal que podia causar. El 1527 vaig entrevistar-me amb Wolsey perquè m'arreglés el divorci. Aquest sabia perfectament que la política anglesa estava basada en les relacions d'Anglaterra obtingudes gràcies al meu casament amb Caterina. Wolsey em va desaconsellar el divorci.

— Enric va aconseguir que un altre cardenal, Warham, li trobés una altra solució. Ell es presentaria davant d'un tribunal dient que se sentia esgarriat d'haver viscut durant 18 anys una relació que no era lícita. Els dos cardenals, que no volien tot el pes del problema, van voler el recolzament de tots els bisbes d'Anglaterra. Així, Roma no podia oposar-s'hi. I si hi havia d'haver algun hereu, aquest podria ser legítim.

— Però el Papa Climent, ara, era presoner de Carles, el nebot de Caterina i no podria donar el seu consentiment. El Papa no podia oblidar la dispensa matrimonial

que havia signat perquè Caterina i jo ens poguéssim casar.

— Jo encara vivia al palau reial i Enric va entrevistar-se amb mi per explicar-me que vivíem en pecat mortal. Que a partir d'aquell moment ja no ens podien veure més junts i que me n'havia d'anar a un lloc ben allunyat de la Cort. Li vaig respondre que els seus escrúpols eren infundats i que no tenia cap raó per allunyar-me dels meus deures com a reina.

— Jo no li vaig respondre res. En realitat els meus problemes no eren els escrúpols, sinó Anna Bolena i el fort desig de tenir un hereu baró. Durant sis anys vaig intentar aconseguir el meu desitjat divorci però sense apartar-me de l'església.

— Per la meua part vaig encarregar als ambaixadors, cardenals, magnats i al Emperador la tasca d'oposar-se a les pretensions del meu marit Enric, emparant-me en la llei canònica, l'opinió pública, i els expedients del Papat. Gràcies a la meua constant voluntat, el rei va veure's obligat a escollir entre prescindir del divorci o apartar-se de l'Església.

— Per a mi es va convertir en una qüestió pública de transcendental importància. Del meu amor per Anna n'havia sorgit la necessitat d'un divorci que, per ser legal, m'exigia la creació d'una nova política exterior, un nou Consell a l'interior i una nova jerarquia a l'Església amb un nou Canceller

— Enric es va tornar molt arbitrari. Anna va quedar enlluernada per la possibilitat de poder ser reina.. I es va tornar més ambiciosa. Però les gestions de Wolsey no donaven fruit i Enric va decidir enviar a Roma dos clergues amb la ordre d'enlairar les virtuts d'Anna. El papa va decidir enviar a Anglaterra el cardenal Campeggio donant-li tota la llibertat per decidir el que cregués més oportú. A més, Anna, manipulava la passió d'Enric amb tanta habilitat que el tenia ben sotmès al seus capricis.

— El cardenal Campeggio va voler entrevistar-se amb la reina però de res va servir la seva recomanació de retirar-se a un convent per a la salvació del a seva ànima.

— En realitat jo li vaig dir que hi estava disposada sempre i quan Enric, si tenia tants escrúpols i problemes de consciència, fes el mateix. Wolsey es va agenollar davant meu per implorar-me per última vegada la concessió del divorci. No vaig immutar-me i el meu valor va commoure la opinió pública i Enric es va veure obligat a allunyar Anna del seu entorn per un temps. Llavors va venir el pitjor: Enric va començar a dir que li agradaria molt poder viure amb mi si jo pogués ser la seva esposa legítima. I va convocar unes Corts.

— Entre tant el papa s'havia penedit de donar plens poders al Cardenal Campeggio i li va enviar la derogació d'aquell poder. La declaració de Caterina va ser brillant i va tornar a commoure la gent. Jo vaig exposar el meu cas de consciència: jo volia al·legar que el meu germà i Caterina havien estat marit i muller. Però el Cardenal Fisher es va negar a acceptar les meves explicacions i va dir en públic que el document en el que apareixia la seva firma atorgant el permís era fals. Que ell mai l'havia signat.

— Jo no em vaig deixar pressionar per cap Consell i no vaig cedir. Llavors el Cardenal Campeggio va tancar el judici. Anna, que culpava a Wolsey, va començar a

veure'l com una amenaça i va començar a experimentar un forta rancúnia vers ell. No podent fer res més, va agenollar-se davant d'Enric i li va suplicar que es casés amb ella al més aviat possible. A més, li demanava que condemnés a Wolsey. Com sempre Enric va buscar un pla per evadir-se d'una solució definitiva. Llavors Enric va concentrar totes les seves ires cap a Roma, perquè a Wolsey el necessitava per a totes les seves polítiques exteriors i perquè era el seu Cancellier. Enric intentava buscar una solució amb la que quedar bé, principalment, amb el meu nebot Carles d'Espanya (per por de les represàlies), amb el Vaticà, amb Deu...

— El bisbe Cranmer em va donar una bona idea: preparar una bona defensa per argumentar el meu divorci i sotmetre'l a l'opinió de les universitats. Però cap dels bisbes va voler pronunciar-se en contra de Roma. Llavors vaig fer registrar els apartaments del cardenal Campeggio per si hi trobàvem la primera ordre del papa, per poder actuar, retornant-lo a ell a Itàlia i donant-li tots els poders a Wolsey. Però Wolsey no volia actuar en contra de Roma i li vaig parlar una trampa i el vaig fer detenir. Ell va preferir lliurar totes les riqueses que havia acumulat i salvar la vida.

— Havent caigut Wolsey, Anna es va sentir feliç. El rei la va portar al palau de Westminster per ensenyar-li la seva futura residència. I Enric va substituir a Wolsey per Cronwell, un home de baixa extracció social. La primera decisió del Parlament va ser la de matar a Wolsey. A les noves dependències de Westminster, ni tan sols me'n varen assignar cap de pròpia. A més, van organitzar una gran festa en honor a Anna, a la que va donar preferència davant d'ell per sobre de moltes aristòcrates que la superaven en rang i, amb aquest fet, ella ja va ser causa de molts odis. Per acabar d'arreglar-ho, Enric va començar a abraçar-la públicament i a fer ostentació del seu amor.

— El que a mi em seguia preocupant més que res, era la qüestió del divorci. Anna em pressionava perquè no es fiava de ningú i perquè tot succeïa molt lentament. Em vaig anar tornant colèric. Anna em volia convèncer de situar-me en front del Vaticà, de que fes fora de palau a Caterina i de que la col·loqués a ella en el tron. Per a Cronwell, el meu problema del divorci era secundari. Ell volia desposseir l'Església de Roma. Cronwell ho havia estudiat bé i sabia que el rei d'Anglaterra no perdria res sense el recolzament de Roma, al contrari, es convertiria en el rei més ric d'Europa, aconseguiria més força i podria subjugar Escòcia, Irlanda i Gal·les. Arribat aquest punt i essent ell mateix el poder més alt de l'Església a Anglaterra podria casar-se amb Anna Bolena. Però tot això no seria possible si no s'engegava la Reforma.

— Abans que el meu marit pogués acceptar tals disbarats, vaig intentar parlar amb ell i fer-li veure que s'equivocaria. Però Anna encara es va lamentar més i va exigir que jo deixés de preocupar-me pel rei (encara li arreglava jo les seves camises), i que ja no mengéssim mai més junts.

— La proposta de Cronwell no em va semblar tan forassenyada ja que el Papa no m'havia ajudat mai i si ho feia perquè Caterina era la tieta del rei d'Espanya, encara estava per veure qui podia ser el més fort i poderós. A poc a poc, vaig anar exigint als meus bisbes que em reconeguessin com a cap de l'Església d'Anglaterra. I vaig enviar emissaris a Caterina per si acceptava, en última instància, la meua petició de

divorci.

— Jo, una vegada més, li vaig dir que tal permís només ens el podia concedir el Papa. Enric es va enfadar tant amb mi que em va fer marxar de palau i em va fer portar a Moor Park on hi havia la nostra filla. Varem poder viure uns dies juntes però després, per por de possibles conspiracions, ens van tornar a separar.

— Cronwell em va advertir que per no provocar les ires del poble, que portés l'assumpte de l'escissió de Roma de manera discreta i silenciosa. Llavors es va saber que el Cardenal Fisher no votaria a favor del divorci i, poc dies després, la sopa destinada al bisbe, estava enverinada i va causar la mort de dotze dels seus invitats. I vaig redactar una llei per la qual, qualsevol enverinador estaria condemnat a morir en oli bullent. I així va morir el cuiner de Fisher que s'havia prestat a la traïció.

— La família d'Anna s'atrevia a fer tals disbarats que jo vaig anar guanyant adeptes i el poble es va posar més del meu costat perquè tampoc estava d'acord en com tractava a la nostra filla i possible futura reina. A més, l'any 1532, el Papa va enviar una carta a Enric ordenant-li que es desfés de la seva amant. I Anna va haver d'allunyar-se per un temps. El seu Canceller i abans amic, Tomás Moro va dimitir del seu càrrec.

— Aleshores vaig pensar que el millor seria tornar-me a apropar a França per no quedar tan lluny del papat per si em convenia alguna cosa. I vaig establir de nou relacions amb França i vaig organitzar una gran festa en el seu honor. Volia també que el rei de França acceptés Anna. Per poder-la lluir amb magnificència vaig exigir a Caterina que em tornés les joies de la Corona. Al rei de França li vaig prometre que li pagaria els deutes si rebia a Anna com a reina i em prometia intercedir davant del Papa.

— Enric, per elevar el rang d'Anna la va anomenar marquesa de Pembroke i li va concedir unes rendes molt altes. Llavors va córrer el rumor que Anna estava embarassada, per tant, o bé s'havien casat en secret o estaven a punt de fer-ho. Els meus amics no em van amagar la preocupació. Si Anna donava a llum un fill baró dins del matrimoni, els drets de la meva filla Maria al tron desapareixerien. I els drets passarien a mans del fill d'una concubina. A més, Anglaterra s'hauria perdut per al Catolicisme.

— Per sort, vaig aconseguir que el Papa nomenés bisbe a Cranmer. Amb aquest títol, tant l'Assemblea com el Parlament li atorgaven competència suficient com per concedir un divorci legal. Vaig enviar a Norfolk perquè s'entrevistés amb Caterina per a que renunciés al seu títol de reina.

— Com sempre, em vaig tornar a negar a tot i llavors, Norfolk, empipat, em va explicar que Enric i Anna ja estaven casats des de feia dos mesos. Jo no volia provocar cap guerra, implorant auxili al meu nebot, només vaig demanar empara moral al Papat. El meu ambaixador, amb tot, va demanar al meu nebot Carles que enviés un exèrcit a Anglaterra.

— Cranmer va reunir un tribunal prop de Dunstable, on s'havia refugiat Caterina, i va declarar que el primer matrimoni d'Enric d'Anglaterra amb Caterina, segons el

Leviticus, era completament nul.

— Això significava que jo no havia estat mai casada i que la meva filla passava a ser il·legítima.

— Anna se sentia feliç i esperava amb molta il·lusió el fruit de les seves entranyes. A més, li vaig concedir el favor d'una coronació reial i Cranmer va fer crear per a ella expressament, una corona a la seva mida perquè la que s'utilitzava habitualment era molt pesada. Jo esperava el naixement perquè si arribava un fill, voldria dir que Deu estava d'acord amb tot el que havia fet però si m'enviava una filla, no.

— I va néixer una nena i se li va posar de nom Isabel com les seves àvies. Aquesta nena va debilitar molt la situació d'Anna. Aquesta, amb tota la mala intenció va obligar a la meva filla a servir d'ama de la seva. I Enric ho va acceptar. Amb tot, Enric sabia que Anna no agradava i que el fet de passar pel davant a Isabel sobre Maria no agradava al poble.

— Jo sabia que la sentència de Cranmer atorgant-me el divorci havia fet empipar molt el Papa, amb qui em convenia més tenir-hi bones relacions i ara ja parlava d'excomunicar-me.

— El 1534, el Parlament havia accedit fàcilment a assegurar la Corona en la persona d'Anna i de la seva successió. Entre el meu marit i Anna van doblegar a la meva filla Maria. Amb tot, Anna encara no estava prou contenta i, amb molta imprudència, va dir públicament que si Enric marxava a França durant el mes de juny i ella quedava com a regent, buscaria la manera de fer matar a la nostra filla Maria.

— Jo estava cada vegada més irritable i això feia tornar més violenta a Anna. Vaig començar a acceptar que al nostre voltant s'estava formant una cada vegada més gran oposició. I vaig començar a experimentar una mena de rancúnia cap a la reina Anna. Amb tot, en públic, dissimulava.

— Anna no va ser capaç d'adonar-se que el rei ja es començava a cansar d'ella. Que ja tenia una altra rival. Era una noia totalment diferent a ella i la seva família pertanyia al partit contrari als Bolena. Quan se'n va adonar, va decidir actuar ràpidament.

— Anna em va dir que estava embarassada. Em va fer tanta il·lusió que vaig deixar els meus romanços amorosos i la idea de separar-me d'ella.

— Però dos anys després del seu casament el país estava en una situació extrema i molt difícil de resoldre. Enric seguia volent que jo acceptés el divorci. Com que no li concedia em va aïllar, pressionar, maltractar... i fins i tot em va negar el permís de veure la meva filla. A més a més, van córrer sospites de que Anna i Enric volien enverinar la meva filla. L'ambaixador espanyol va córrer a avisar el rei d'Espanya.

— A finals de desembre Caterina ja estava greument malalta. L'ambaixador espanyol va suplicar-me que li donés permís per veure a la seva filla. Primer m'hi vaig negar, però al final hi vaig accedir.

— Quan va arribar la meva filla jo ja estava molt malament. Tenia una hidropesia cardíaca que només em deixava descansar una estona per la nit, tenia forts dolors estomacals, vòmits i una debilitat general. Amb la presència de la meva filla em vaig

recuperar una mica. Els ànims em van permetre fer una carta al meu marit dient-li que el perdonava per tot i que no s'oblidés que Maria era la nostra filla. Vaig signar per última vegada com a Caterina reina d'Anglaterra.

Caterina va morir el dia 7 de gener de 1536. L'ambaixador espanyol va enviar missatges a Espanya tement que l'haguessin enverinat. Enric no es va vestir de dol i no la va deixar enterrar com a reina sinó com a princesa vídua. Ell no va assistir al funeral i tampoc li ho va permetre a la seva filla Maria.